A°. 1843. N°. 73.

ARNHEMSCHE COURANT

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Zondag, Dingsdag, Woensdag, Donderdag en Zaturdag, is f 5 in de drie maanden.

WOENSDAG 12 APRIL.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels f 1,00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

Uit *Prosicenie Kamen*, (aan de Bosnische grenzen) wordt onder dagteekening van den 14den maart geschreven: »In de naburige Bosnische distrikten is onlangs onder de Turken zelven een opstand uitgebroken, welke echter intusschen weder gedempt is; de opstandelingen gingen den 12den en 13den maart uit elkander. De vizier van Bosnië heeft, hetzij uit gevoel van onmagt of misschien uit besef van regtvaardigheid, de eischen bewilligd, welke de misnoegden aan hem hadden gerigt, en van welke zij verklaarden niet te willen afwijken, al moesten de zaken tot het uiterste komen: eerder wilden zij het land hunner vaderen verlaten en den doop aannemen. Hierop werden verschillende ambtenaren afgezet en ook de Arnauten werden uit de distrikten van Ostrozic en Kruplja verwijderd. In het geheel waren 14 steden opgestaan; men zegt, dat zij zelfs uit Sarajevo ondersteund werden; Het getal der opstandelingen beliep 8 à 10,000 man. Den 11den maart werden de voorgelegde eischen door den gevolmagtigde van den vizier onderteekend, waarop zich de gewapende magt van den vizier, ongeveer [illegible]00 man sterk, terstond aan deze zijde der Una terugtrok. De opstandelingen gingen eveneens uit elkander en hierdoor schijnt de rust in die streken, ten minste voor eenigen tijd, weder hersteld te zijn.

(*Narodne Novine*.)

Van de Turksche grenzen, 28 maart. De laatste post uit Konstantinopel, van den 22sten dezer, brengt slechts de tijding, dat men in de Turksche hoofdstad, de hoop koesterde, om de nieuw ontstane geschillen met Perzië nog door eene vreedzame schikking beslecht te zien. De Porte betoont, op het aandringen van Rusland en Frankrijk, alle mogelijke bereidwilligheid tot dit doel. Verscheidene ministervergaderingen, welke in de laatste acht dagen plaats hadden, betroffen deels deze, deels de Servische kwestie, omtrent welke laatste echter niets is uitgelekt, daar het antwoord van keizer *Nikolaas* op de weigering der Porte — welk antwoord, gelijk men weet, den 15den maart van St. Petersburg is afgezonden — nog niet in Konstantinopel was aangekomen.

DUITSCHLAND.

Hamburg, 31 maaart. Uit Oostenrijk zijn hier twee oud-luthersche geestelijken aangekomen, welke scheepsgelegenheden naar New-York zoeken voor 1500 personen hunner gemeenten, die zich met hen daarheen begeven willen. Tot het doel hunner landverhuizing hebben zij het verwijderde Wiskonsin gekozen, dewijl zij daar, naar zij zeggen, ongestoord hunne godsdienst kunnen uitoefenen. Wanneer het voor den vriend zijns vaderlands steeds een bedroevend gevoel achterlaat, zoo vele werkzame, moreel niet verdorven lieden hun land te zien verlaten, zoo treft hem dit geval nog te onaangenamer, dewijl deze landverhuizers niet uit een overbevolkte streek komen, en dus niet ter verbetering hunner materiële belangen een ander vaderland zoeken. Zou misschien eene mildere behandeling der overheid zooveel nuttige krachten in het vaderland niet kunnen terughouden? De maatregelen, waarover deze lieden zich beklagen, verdienen voorzeker den harden naam van vervolging niet, maar men kan niet aannemen, dat die massa in zulk eene gemeene beweging geraken zou, indien niet eenige grond van bezwaren aanwezig was.

PRUISSEN.

Posen, 31 maart. De laatste zittingen van den landdag zijn in vele opzigten belangrijk geweest. Uit de verhandelingen over het Wetboek van Strafregt is als merkwaardig te vermelden, dat, nadat alvorens een voorstel, betreffende openbaarheid en mondelijke voordragt bij de regtspleging, aan de orde van den dag was gesteld, de vergadering, na langdurige beraadslagingen, zich met 25 tegen 22 stemmen voor de afschaffing van de doodstraf verklaard heeft.

ENGELAND.

Londen, 8 april. De jongste tijdingen uit Indië hebben zelfs bij de ministeriëlen hier te lande de handelwijs van den gouverneur-generaal doen afkeuren, die in de regeling van de regering der landen, die weder onder den invloed van Engeland zijn gebragt, meer naar zijne eigene, Europesche inzigten, dan naar de behoeften en belangen der bedoelde landen te werk gaat. Het voorbeeld van Cabul moest tot waarschuwend voorbeeld hebben gestrekt. »Lord *Ellenborough*, zegt de *Times*, sloot echter de oogen voor het verledene, en, zoo als wij gissen, ook voor de toekomst."

Aan die verkeerde staatkunde schrijft genoemd blad dan ook het opstaan van over de 22,000 Indianen toe, welke nu wel weder zijn ten onder gebragt, doch ten koste van veel bloed. Men brengt echter alle hulde aan de dapperheid onzer krijgsbenden, die Hyderabad veroverd hebben. Die belangrijke stelling wordt van veel gewigt geacht voor den aanbouw langs den Indus.

In Affghanistan heerscht voortdurend regeringloosheid. Het schijnt dat *Akbar*-khan meester is te Cabul, en zijn vader, dost-*Mahomed*, van Lahore is opgerukt, om zich tegen hem te doen gelden.

Lord *Ellenborough* was den 5den februari te Delhi aangekomen, en zou zich spoedig naar Agra begeven.

FRANKRIJK.

Parijs, 6 april. Men verzekert dat het gouvernement voornemens is eenen ambassadeur naar China te zenden, ten einde handelsverbindtenissen tusschen Frankrijk en dat rijk aan te knoopen.

— De zitting der Spaansche Cortes is den 3den dezer geopend. Noch de infant *de Paule* noch iemand der zijnen was daarbij tegenwoordig. De koningin had zich, benevens hare zuster, in staatsie naar de vergaderzaal begeven, maar de openingsrede werd door den regent *Espartero* uitgesproken. Daarin wordt gezegd, dat, sedert het eindigen der vorige zitting, geene opmerkelijke verandering in de betrekkingen met andere gouvernementen is voorgevallen. Ten opzigte van den binnenlandschen toestand wordt aan de leden der regterlijke magt over het algemeen lof toegezwaaid, wegens hunne stipte regtsbedeeling, in weerwil der nog bestaande gebreken in de wetgeving, en der onvolledige zamenstelling van de regtbanken.

De staat der financiën, zegt de regent verder, vereischt inzonderheid de aandacht der Cortes. Zoowel omtrent het beheer en de comptabiliteit der openbare inkomsten, als in het stelsel, volgens hetwelk de nationale eigendommen verkocht werden, hebben groote hervormingen plaats gegrepen; maar, bij gebrek der noodige bronnen, om zelfs de gewone uitgaven voor de openbare dienst te dekken, zou het met elken dag bezwaarlijker worden tot eene volkomene en voldoende organisatie van dezen zoo voornamen tak van beheer te geraken. Tevens met het budget zullen de andere wets-ontwerpen, daartoe en tot verbetering van het nationaal crediet betrekkelijk, aan de cortes voorgelegd worden.

De marine is het voorwerp van bijzondere zorgen geworden, en in de organisatie van het leger zouden welligt afdoende bezuinigingen gebragt zijn, toen een onverwachte opstand het noodwendig maakte deze nog uit te stellen, en tot beteugeling van dat kwaad de geheele openbare magt aan te wenden. Het leger heeft, in het tijdig dempen van dien opstand, zich den roem van dapperheid en trouw waardig getoond. Daardoor, en door de medewerking der nationale garde, is de rust hersteld; de materiële belangen bekomen dagelijks meerder uitbreiding; landbouw en nijverheid openen nieuwe bronnen voor den handel, en het openbaar onderwijs mag zich in aanmerkelijke verbeteringen verheugen.

Het slot dezer uitspraak luidt dus: »Wetten, welke den staat op hechte grondslagen zullen doen rusten, en berekend zijn, om de bronnen der openbare welvaart te openen, — ziedaar wat het land wenscht, wat het vaderland en koningin *Isabella II* waardig is. Wanneer H. M., op het naderend gelukkig tijdstip de teugels des bewinds in handen zal nemen, moge zij geen hinderpaal ontmoeten voor het heil, dat haar edelmoedig hart haar volk voorbereidt, en moge zij in de zegeningen en toejuichingen, welke zij van dat volk zal hooren, de kostelijkste vrucht onzer zorgen en opofferingen plukken."

In eene dezer dagen gehouden vergadering zou de minister van financiën, *Calatrava*, stellig verklaard hebben, dat de ministers voornemens zijn af te treden, zoodra de Kamers geconstitueërd zullen wezen. Reeds vroeger zouden zij zulks gedaan hebben, indien de regent hun niet verzocht had daarmede te toeven, tot men den geest der nieuwe Cortes volkomen kennen zou.

Parijs, 8 april. Uit Valenciennes wordt dd. 7 dezerg eschreven:

Een groot ongeluk heeft onze bevolking in verslagenheid gedompeld. Heden omstreeks 4 ure namiddag is de groote klokketoren ingestort; vele menschen zijn daarbij om het leven gekomen; hun getal is nog niet bekend. Ik zend u hier eenige berigten, die ik in den haast, en als het ware steelsgewijze, heb opgevangen, want een iegelijk is door den schrik geheel verslagen.

Het huis van den heer *Gros*, mr. hoedenmaker, is omverre geworpen; twee kapiteins en hunne vrouwen, die in dit huis kamers bewoonden, hebben onder de puinhoopen hun graf gevonden. De heer *Gros* en zijne vrouw waren gelukkig van huis, en de winkelknecht heeft zelfs geene schram bekomen, ofschoon men hem van onder het puin heeft moeten uithalen.

Men was bezig den toren te herstellen; maar sedert den middag waren enkele steenen van den toren uitgevallen, en de metselaars hadden raadzaam geacht, den arbeid te staken. De maire had het uurwerk en de klokken doen vastzetten, en er waren schildwachten zoodanigerwijze geplaatst, dat niemand den toren konde naderen.

De bewoners der drie of vier tegen den toren aangebouwde huizen waren gewaarschuwd geworden, maar ongelukkigerwijze hadden zij hunne woningen niet willen verlaten; velen hunner zijn het slagtoffer hunner onvoorzigtigheid geworden. Een kind van 6 of 7 jaren is levende en onverlet van onder het puin opgehaald; men vermoedt dat sommigen der timmerlieden, die niet, even als de metselaars, hun werk verlaten hadden, nog bedolven liggen. Geheel het garnizoen, de gendarmerie, de politie zijn op de plaats van het ongeluk tegenwoordig om het puin op te ruimen. Van allerwege wordt hulp aangebragt.

Vijf huizen zijn nog minder of meer beschadigd;

gelukkig zijn er geene dooden, anders dan in het huis van den heer *Gros*. Het geheele ligchaam van den toren is als het ware in zich zelven gezakt, slechts weinig overhellende naar de zijde van de Place de Commerce. Deze omstandigheid verklaart, dat er geene grootere of meerdere onheilen te betreuren zijn. Een man is verpletterd geworden onder eene der klokken; eene vrouw is plat gedrukt gevonden als eene plank. Het hotel der handelmaatschappij is letterlijk in vier stukken geslagen. Men weet niet of op het oogenblik van het onheil, aldaar, of in de zaal der bibliotheek, zich eenige leden der maatschappij bevonden hebben. De concierge en zijne vrouw zijn nog niet weergevonden.

7 uur 's avonds. Men vreest voor een paar huizen, die geheel en al ontramponeerd zijn, en in allerijl door de bewoners verlaten worden.

Thans weet men, dat nog verscheidene werklieden levende onder het puin begraven liggen. De arbeid der opruiming wordt met alle kracht en ijver voortgezet, welke het gevoel van menschelijkheid in staat is in te boezemen; men hoopt spoedig tot de ongelukkigen te zullen doordringen. Men heeft moeten beginnen eenen dikken muur te sloopen, om de opruiming van het puin te bevorderen, welke arbeid, te midden der zware klokken, verraarlijk groote steenmassa's, balken, enz., zeer moeijelijk en hoogst gevaarlijk is.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 9 april. Men schrijft uit Weenen, dat de Oostenrijksche gezant bij ons hof, de graaf *von Senfft-Pilsach*, in de maand mei in genoemde hoofdstad verwacht wordt. Men vermoedde, dat dit bezoek in verband stond met veranderingen bij de Oostenrijksche diplomatie.

— Bij eene circulaire, door den gouverneur van het hertogdom Limburg aan de hoofden der gemeentebesturen gerigt, is aan deze, naar aanleiding van eene aanschrijving van den minister van binnenlandsche zaken, van 21 maart jl., de last opgedragen, om van elke weigering tot het opnemen van militaire inkwartieringen ommiddellijk proces-verbaal op te maken, en aan den officier van justitie ter vervolging in te zenden. Deze aanschrijving schijnt in verband te staan met een arrest van het provinciaal geregtshof van Noord-Braband, waarbij is verklaard, dat men niet verpligt is militaire inkwartiering ontvangen, tegen welk gewijsde voorziening in cassatie bestaat.

— De Nederlandsche en Belgische commissiën van delimitatie hebben sedert eenigen tijd hunne werkzaamheden te Maastricht hervat, en zetten die onafgebroken voort. Men verzekert, dat alles binnen den termijn van drie maanden, bij het laatste tractaat daartoe bepaald, zal afgedaan zijn.

— Naar men met zekerheid verneemt, zal de garnizoens-verandering bij de korpsen infanterie van het leger werkelijk in mei aanstaande plaats hebben. Dien ten gevolge zullen de staf en het derde bataljon van het 10de regiment infanterie op den 1sten dier maand van Utrecht naar Bergen op Zoom vertrekken, en later worden vervangen door het 2de bataljon van het 6de regiment van dat wapen.

's Gravenhage, 10 april. In april 1820 werden de gemeente-besturen door heeren gedeputeerde staten van elk gewest, als daartoe aangezocht door Z. Exc. den toenmaligen minister van het publieke onderwijs, de nationale nijverheid en de koloniën, uitgenoodigd tot het inzenden van eenige opgaven, waaruit een algemeene fabrijkstaat over de geheele provincie zou kunnen worden zamengesteld. Ofschoon men zich, naar aanleiding daarvan, destijds veel moeite gegeven heeft, om de gevraagde inlichtingen in te winnen, heeft zulks echter, toen men tot het bijeentrekken der ontvangene opgaven overging, geene uitkomst opgeleverd, welke kon gerekend worden met den waren staat van zaken overeen te komen. De oorzaak hiervan was welligt daarin gelegen, dat men destijds aan de zaak te veel omslag heeft verbonden en dat sommige der toen gedane vragen kunnen hebben voedsel gegeven aan de vrees, die wel eens geopperd wordt, alsof dergelijke vragen met eenig plan tot het verhoogen van reeds bestaande, of het invoeren van nieuwe belastingen, zouden in verband staan. Dit laatste was echter (wordt er in eene circulaire van het provinciaal gouvernement van Zuid-Holland, aan de gemeente-besturen te kennen gegeven) evenmin destijds als voor het tegenwoordige, het geval. Intusschen vereischt de aard der betrekking van het departement van binnenlandsche zaken, dat men bij gemeld departement bekend zij met de fabrijken, trafijken en bedrijven, welke hier te lande bestaan, en worden uitgeoefend, terwijl, bij overweging der zaak, ieder onbevooroordeelde ligtelijk tot de overtuiging komen zal, dat het eigenbelang der inlandsche fabrijkanten en trafijkanten zelve, eene dusdanige kennisneming moet wenschelijk maken, daar de regering, indien zij onkundig gelaten wordt, zoo wel van hun bestaan, als van hetgeen zij kunnen vervaardigen, hierdoor van zelf buiten magt is om daar, waar zulks anders welligt het geval zou kunnen zijn, de inlandsche nijverheid boven de vreemde voor te staan.

In verband tot het vorenstaande, en om te kunnen voldoen aan eene daartoe door den minister van binnenlandsche zaken aan het gewestelijke bestuur gedane aanvrage, heeft de gouverneur van Zuid-Holland de gemeente-besturen uitgenoodigd, uit de verschillende steden en gemeenten dier provincie omtrent de aldaar op 1 januari 1843 aanwezige fabrijken, trafijken en bedrijven de vereischte opgaven te ontvangen. De gemeente-besturen zijn verzocht om de opneming aan de huizen, woningen en etablissementen zelve, door geschikte personen te doen bewerkstelligen en daarbij tevens te doen toezien, dat er geene dubbele opschrijving van dezelfde personen plaats hebbe, hetwelk anders al ligtelijk het geval zou kunnen zijn, vooral in de steden, alwaar soms dezelde persoon verschillende werkplaatsen heeft, die niet in elkanders nabijheid gelegen zijn; en, ten einde men zich te meer tegen misslagen in de opgaven zou kunnen waarborgen, kan daar, waar wijkmeesters of gelijksoortige toezieners bestaan, aan deze de taak worden opgedragen, hetzij om zelf alleen, of met behulp van iemand anders van wege het stedelijk of plaatselijk bestuur, de opnemingen te doen, hetzij, nadat de opnemingen door anderen hebben plaats gehad, dezelve met de wijkregisters te vergelijken, en het ontbrekende door verbeterde opgaven aan te vullen. Zoodra de opgaven bij de besturen der steden, alwaar Kamers van koophandel gevestigd zijn, ingekomen zijn, zullen dezelve door hen in handen van die Kamers moeten worden gesteld, met verzoek om die opgaven te willen voorzien van hare aanmerkingen of consideratiën, voor zoo verre sommige van dezelve daartoe mogten hebben aanleiding gegeven, en die stukken vervolgens binnen eenen te bepalen tijd terug te zenden. Gelijke aanmerkingen of consideratiën zullen *casu quo*, van de stedelijke of plaatselijke besturen zelve worden te gemoet gezien, met betrekking tot al de overige steden en gemeenen, alwaar zich geene Kamers van koophandel en fabrijken bevinden.

Ten slotte zijn de plaatselijke besturen verzocht, om den gouverneur voortaan, te beginnen met 1844, *jaarlijks voor den laatsten januari*, te willen inzenden eenen staat, bevattende al de veranderingen, welke de nu te doene opgaven mogten hebben ondergaan.

Arnhem, 11 april. Uit het *Journal du Limbourg*, nemen wij het volgende over:

» Wanneer een minister ziet, dat de meeste ontwerpen, welke hij aan de Kamer voorstelt, verworpen worden, — wat moet hij dan vermoeden en wat schiet hem te doen over?

» Vooreerst zijn er ministers en ministers, zoo als er takkebossen en takkebossen zijn; en het is naar de min of meer groote bevattelijkheid van den takkebos — ik meen van den minister — dat deze zich een denkbeeld van zijne stelling zal maken.

» Nu kan het gebeuren, dat de bekwaamheid van een lid van eenig ministerie meer in eene groote vindingrijkheid dan in helderheid en juistheid van inzigten bestaat. Dan zal op het eene verworpen ontwerp het andere volgen, dat eveneens verworpen wordt en dit maakt weder plaats voor anderen, en zoo tot in het oneindige.

» In deze veronderstelling, waaraan zal dan de minister, van wien wij spreken, de nederlagen toeschrijven, welke men hem doet ondergaan? Zal hij zeggen: » het is klaarblijkelijk, dat ik mij eene hersenschim heb voorgesteld over mijne bekwaamheden; het is duidelijk, dat het iets anders is met gemak over de staatsaangelegenheden te spreken of te schrijven, iets anders zich aan het hoofd dier aangelegenheden te bevinden?

» Zal hij deze opmerking maken bij de morele oorveegen, welke hij herhaaldelijk ontvangt? of zal hij dezelve niet maken? en zal hij voortgaan met zich geroepen te voelen den doolhof van zaken te ontwarren?

» Hij zal er zich wel voor wachten. Hij zal [...] dan ooit gelooven, dat de maatregelen, welke hij [...] voorgesteld, werkelijk de beste zijn; maar dat [...] Kamers dezelve niet wisten te waarderen. Echter [...] hij niet onhandig genoeg om openlijk voor zijn ge[...]len uit te komen. Zie hier wat hij doen zal.

» Voor nog de zitting geopend wordt, zal eenig [...] blad den last ontvangen hebben, den minister en al [...] tegenwoordige en toekomende daden tot de wolken [...] verheffen. Dit dagblad zal zich ten taak stellen om, [...] met meer of minder logica, met meer of minder [...] leefdheid en bezadigheid — alle tegenwerpingen [...] bestrijden, welke tegen de ministeriële ontwerpen k[...]nen worden opgeworpen voor zij aan de Kamer w[...]den voorgesteld. De redeneringen, welke dat dagb[...] kiezen zal, zullen onveranderlijk zijn als volgt:

» Indien het ontwerp niet goed is, vindt dan m[...] een beter uit;

» Hoe kunt gij over de staatszaken oordeelen, gij, [...] niet, als wij, in de gelegenheid zijt, al de bedoeling[...] der regering te kennen?

» Oordeelt niet met overhaasting; gij moet niet e[...] op de ontwerpen beslissen; wacht er de gevolgen [...] af, en dan kunt gij spreken;

» Hoe durft gij over de daden der regering spreke[...] gij, die gewoon zijt de kroegen rond te loopen en [...] de stem schor te schreeuwen?

» Zijn de bedoelingen van het ministerie niet de vo[...]treffelijkste ter wereld?

» En zoo vervolgens; maar altijd met dezelfde log[...] en op denzelfden goeden toon.

» Zoodra het ontwerp verworpen is, zal de taal [...] het blad omkeeren. Het zal breed opgeven van d[...] zelfs onafhankelijkheid en onpartijdigheid, en [...] dit te bewijzen, zal het toestemmen, dat er wel ee[...] kleinigheid aan het ontwerp ontbrak, maar dat [...] minister hetzelve herzien en later onder [...] nieuwen vorm weder zal voorstellen. Het blad [...] noch aanstootelijk zijn voor den minister, van wie[...] het afhangt, noch voor de Kamers: het wil en d[...] geiten en de kool ontzien.

» En de minister, — altijd sprekende in onze o[...]derstelling, zonder die op iemand bijzonderlijk [...] willen toepassen — de minister, zeggen wij, [...] voortgaan, zoo veel hij kan, om ontwerpen te smede[...] die grootendeels evenveel geluk zullen hebben a[...] hunne voorgangers.

» Maar haasten wij ons om te zeggen, dat alle ministe[...] niet gelijken op den zoodanigen, waarvan wij spreke[...]

» Er zijn er, die, als zij eene magtige oppositie teg[...] hunne eigen krachten wantrouwen, en die niet g[...]looven, dat alle verstand in hunnen persoon alle[...] vereenigd is, en dat de andere staats-collegiën d[...] slechts in zoo verre bezitten als zij de maatregel[...] goedkeuren, welke men hun voorstelt.

» Een schitterend voorbeeld dezer zedigheid, en v[...] dit wantrouwen in zijne eigen krachten, is onlang[...] in België gegeven. De minister van oorlog in d[...] land neemt zijn ontslag, en voert daarbij eene taa[...] vol van waardigheid: » Ik hoopte, zeide hij, dat loyaute[...] en standvastigheid de welsprekenheid zouden kunne[...] vervangen. Ik ben teruggedeinsd noch voor moeite[...] noch voor opofferingen der vriendschap, om eene goe[...]de organisatie aan het leger te verzekeren. Daar ech[...]ter de medewerking der Kamer mij ontbreekt, schi[...] er mij niets anders over dan den koning te verzoeke[...] eene waardigheid te mogen nederleggen, naar welk[...] ik nooit gestreefd heb, veeleer dan tegen mijne over[...]tuiging te handelen."

» Het is waar, dat de Belgische minister in geen e[...]zigt aan het gezag gehecht was, en dat hij slech[...] verlangde naar het oogenblik, waarop hij het zou kun[...]nen nederleggen.

Wij beweren niet, door dit voorbeeld aan te hale[...] dat al de ministers, die hunne daden door de ver[...]genwoordigers afgekeurd zien, daarom alleen uit h[...] bestuur moeten treden. Wij hebben slechts wille[...] vergelijken wat de een doet met hetgeen een ander doe[...] om te doen zien, hoe waar het is dat er takkebo[...] en takkebossen zijn, even als ministers en minist[...]

— Den derden dezer maand heeft te Amsterda[...] eene vergadering plaats gehad, tot bevordering [...] belangen van houders van schuldbrieven ten laste [...] Noord-Amerikaansche staten en banken. Wij zijn [...] de gelegenheid gesteld, om eenen aan deze verga[...]ring gerigten brief aan onze lezers mede te deele[...]

Toevallig behelst het *Journal des Débats*, va[...] april een uitvoerig vertoog over hetzelfde onderw[...] dat in vele opzigten de door den heer [...] wikkelde gevoelens staaft. Het kan ten bewijze [...]

ken, dat men ook in Frankrijk zeer ernstig aan middelen tot herstel van de zware verliezen der houders van Amerikaansche schuldbrieven begint te denken.

»Aan den Wel Edelen Heer Voorzitter der vergadering van houders van schuldbrieven, ten laste der Noord-Amerikaansche Staten en Banken.

Amsterdam, 3 april 1843.

Wel Edel Heer!

Het voornemen, om, door onderling beraad en gemeenschappelijke werkzaamheid, de belangen der zoo zeer in hunne regten gekrenkte houders van schuldbrieven ten laste van Noord-Amerikaansche staten en banken te bevorderen, zal voorzeker bij velen bijval en ondersteuning vinden. Tot mijn leedwezen verhinderd zijnde om de op heden zamengeroepene vergadering in persoon bij te wonen, neem ik de vrijheid, mijnheer de voorzitter, UEd. bij deze de schets van een het onderwerp betreffend voorstel te doen geworden, met minzaam verzoek, deze ter kennisse van de gegadigden te brengen. Mogten de vlugtig aangeduide denkbeelden eenige belangstelling verwekken, zoo ben ik volgaarne bereid, deze ter behoorlijker plaatse nader te ontwikkelen en toe te lichten.

Aan deze bijeenkomst den gelukkigsten uitslag toewenschende, heb ik de eer mij met achting te noemen,

Mijnheer de voorzitter!

UEd. gehoorzame dienaar,

(Get.) LOUIS BRUGMAN.

»De houders van publieke effecten zijn buiten de wet gesteld. Wanneer den burger van een der magtige staten van Europa, in de ver verwijderste streken van den aardbol, eenig onregt wordt aangedaan, al ware het slechts de afpersing van eenige dollars, — dan zijn duizend vuurmonden gereed, hem voldoening te verschaffen; noch de kosten eener expeditie, noch het gevaar van eenen langdurigen en twijfelachtigen oorlog worden dan ontzien. Doch wanneer duizenden van ingezetenen dierzelfde magtige staten, doordien zij eenen vreemden staat, met vertrouwen op deszelfs middelen en regtvaardigheid, gelden hebben ter leen verstrekt, voor vele millioenen worden bedrogen; wanneer een groot aantal deftige huisgezinnen tot verarming gebragt, op roekelooze wijze te grond gerigt wordt, — dan ziet gij te vergeefs om naar eenen staatsman, die zich het ongelukkige lot dier duizenden aantrekt, dan zwijgt het Parlement. Van waar die tastbare tegenstrijdigheid? Omdat de ontwikkeling van het zoogenaamde staats- en volkeren-regt geene gelijke schrede heeft gehouden met de ontwikkeling van het stelsel der publieke leeningen; omdat DE GROOT en PUFFENDORF, wier stellingen heden veelal nog gelden, bezwaarlijk konden voorzien, dat er Noord-Amerikaansche gemeenebesten zouden ontstaan, welke, binnen weinige jaren, vijf honderd millioen gulden in Europa zouden ter leen opnemen, om ze spoedig daarna te *repudiëren*. De tijd zal komen, waar deze stuitende onverschilligheid der gouvernementen, omtrent vorderingen der ingezetenen van den staat aan vreemde staten, door eene welverdiende belangstelling zal vervangen worden; waar althans ministers, welke zich niet zelden aan spitsvondige en hatelijke uitleggingen der verpligtingen van den staat hebben schuldig gemaakt, in zulk geval niet voor krachtige demonstratiën zullen terugdeinzen; doch tot dien tijd moeten de in hunne regten gekrenkte schuldeischers zich zelven trachten te helpen. Zoo ergens, is hier het spreekwoord toepasselijk: *Aide toi, le ciel t'aidera!*

»Wanneer jegens eenen schuldenaar, om het even of particulier, of staat, maatregelen zullen worden genomen, zoo behoort, dunkt mij, in de eerste plaats te worden vastgesteld, of de niet-vervulling der verpligtingen van den schuldenaar het gevolg is van eenen zamenloop van ongelukkige omstandigheden, dan wel van onwil en kwade trouw. Soms moge dit moeijelijk te beslissen zijn; in ons geval niet, wanneer men zich herinnert:

»1°. Dat er nog geene drie jaren zijn verloopen, sedert deze effecten genegotiëerd, en naauwelijks twee jaren, dat dezelve op onderscheidene beurzen tegen prijzen verhandeld werden, niet; zoo als men gewoon is, te, als eene soort van premie, voor de zoogenaamde twijfelachtige effecten te besteden, maar tegen prijzen, gelijkstaande met die der meest solied geachte publieke effecten.

»2°. Dat deze drie jaren door geenerlei bijzondere ramp in Amerika waren gekenmerkt. Immers de vrede naar buiten en de rust binnen 's lands bleven ongestoord; de bevolking nam hand over hand toe; dorpen en steden werden vergroot en verfraaid; nieuwe dorpen en steden ontstonden. In geen ander land was meerdere vooruitgang te bespeuren.

»3o. Dat de tot dekking der publieke schuld vereischte som, in de onderscheidene staten van Noord-Amerika, gemiddeld naauwelijks twee derde dollar jaarlijks voor elk hoofd der bevolking bedraagt; dat is minder, dan de werkman op *eenen dag* verdient:

»4°. Dat in sommige staten van Europa de publieke schuld eene bijdrage van tien tot vijftien gulden van elk hoofd der bevolking vordert; dat is omstreeks *twintigmaal zoo veel*, als het dagloon in deze landen bedraagt.

»Wordt men na deze overwegingen niet tot de gedachte geleid, dat de stelligste regten alleen daarom miskend, de heiligste verpligtingen alleen daarom met voeten getreden worden, omdat de Amerikaan zich ongaarne eenige bijdrage tot de behoefte van het algemeen getroost, of, omdat het hem gemakkelijker is, niets te betalen. Ook in andere landen vindt men de betaling der belastingen niet zeer aangenaam en gemakkelijk; doch men geeft aan den pligt de voorkeur boven de gemakkelijkheid. Waarom is elk voorwerp, waarop gij toevallig uwen blik rigt, door het rijk bezwaard? De vijf en twintig millioen, voor de verschillende takken van het staatsbestuur benoodigd, zouden immers als het ware spelenderwijze kunnen gevonden worden. Waarom is elk stuk van ons meubilair belast; het venster, dat ons het licht toevoert; het vuur, dat ons verwarmt; het brood en zout, die den armen voeden; de drank, die hem verkwikt? Waarom anders, dan om tevens in de veertig millioen gulden uitgaaf te voorzien, welke de rente der staatsschuld vordert. Veelvuldig en drukkend zijn de belastingen; doch, zij worden door de overgroote meerderheid der natie bereidwillig betaald, voor zoo verre de opbrengst niet strekt tot allerlei verkwistingen, maar benoodigd is tot de vervulling van 's lands verpligtingen, tot handhaving van 's lands eer en alouden goeden naam. En niet minder bereidwillig zou de Nederlander van den echten stempel zich deze opofferingen getroosten, al ware het laatste stuk onzer nationale effecten in handen van den buitenlander.

»Het is eene onzedelijke en valsche theorie, dat zoogenaamd staatsregt, hetwelk aan den staat het regt toekent, om zich eigenmagtig en willekeurig aan de vervulling van aangegane verbindtenissen te onttrekken. Indien de staat zoodanig buitensporige bevoegdheid toestond, waarom niet even goed aan de gemeente, aan eene corporatie, eene maatschappij, eene handelsfirma? Waar zou de toepassing van dit nieuw verzonnen fraaije regt ophouden? Neen, mijne heeren, de particulier, die betalen kan, en niet betaalt wat hij schuldig is, wordt voor een schelm gehouden; de staat, die alzoo handelt, dunkt mij, is niet beter.

»Doch het is moeijelijk, en voor bijzondere personen, die noch land- noch zeemagt ter beschikking hebben, onmogelijk, om, op den staat, die een zedelijk ligchaam is, dat zich boven de wet verheft, verhaal te zoeken. Men moet derhalve trachten, deszelfs ingezetenen te treffen. Daartoe ontbreekt het geenszins aan middelen, mits slechts de groote beurzen van Europa, welke voornamelijk het slagtoffer zijn der kwade trouw van ettelijke staten, de handen ineenslaan.

»De beurs van Amsterdam, — en hierop zou mijn voorstel hoofdzakelijk nederkomen, — of de societeit tot nut van den obligatie-handel, of de effecten-societeit, benoeme een comité van regtschapene, ervarene en onpartijdige handelaren, hetwelk, telkens wanneer een staat niet behoorlijk aan deszelfs verpligtingen jegens hen, die hem gelden hebben ter leen verstrekt, voldoet, de naauwkeurigste inlichtingen tracht in te winnen en op grond derzelver beslisse, of de schorsing is het gevolg van onvoorziene noodlottige gebeurtenissen; met andere woorden, of er is noodzwang, dan wel of de schorsing of beknibbeling voortvloeit uit onwil en kwade trouw. In het laatste geval worde de naam van dien trouweloozen, eervergeten staat op een groot schandboord geplaatst, ter beurze en op andere publieke plaatsen, op eene in het oog loopende wijze op te hangen; de aanzienlijkste vereenigingen voor wetenschap, kunst en gezellig onderhoud worden verzocht, om aan elken burger van den staat het bezoek te weren; zelfs van openbare vereenigingen trachte men hem zoo veel te verwijderen, als, zonder inbreuk op 's lands wetten, mogelijk is. Denkt niet, dat men daarmede den spot zal drijven! Het oude Europa is nog niet zoo diep gezonken, dat de bewoners van het nieuwe werelddeel die vernedering onverschillig zou dragen. Wanneer de nijvere Amerikaansche koopman nopens zaken van handel, of de staatsman en geleerde, om zijne kennis uit te breiden, of de schatrijke land- en slaven-eigenaar tot zijn vermaak het meest verlicht en beschaafde gedeelte van Europa bezoekt, en, tot zijne medeburgers terugkeerende, omtrent in dier voege op hunne nieuwsgierige vragen moet antwoorden: »Van Amsterdam weet ik ulieden niet veel te vertellen; want in *Felix Meritis*, *Doctrina et Amicitia*, het Casino en vele andere met roem bekende luisterrijke vereenigingen mogt mij niemand introduceren; toen zij aan de beurs, waar de naam van onzen staat op een schandboord staat aangeplakt, in mij een ingezeten van een der repudiërende, ginds bankroet genoemde staten ontdekten, ging het aan een fluisteren en fluiten, dat het het beste scheen om het hazenpad te kiezen; en toen ik, om dezen onaangenamen indruk op mijn gevoel uit te wisschen, den wel nog jeugdigen, doch reeds zoo beroemden tuin der vereeniging, onder de zinspreuk *Natura artis magistra*, wilde bezigtigen, stuitte ik op het door bestuurderen genomen besluit, om burgers van staten, welke Nederlands ingezetenen hebben geplunderd, van het anders zoo mild vergunde regt der gastvrijheid uit te sluiten." Men zij verzekerd, dat indien ook Londen, Parijs, Hamburg en andere aanzienlijke steden in dien geest handelen, de onnoozelheid van den Europeaan niet langer tot doelwit der verfoeijelijke spotternij van den zich geslepen noemenden Amerikaan strekken zal. Ontbreekt den Europeanen de geestkracht om tot zulke maatregelen te besluiten, — dat zij dan ook geduldig in het verlies van honderden millioenen en de spotternij dragen! Doch neen, het verlies is te groot, te algemeen, te treffend; de gevolgen op alle takken van volksbestaan zijn te noodlottig, dan dat niet veeleer eene krachtige ondersteuning der overige hoofdplaatsen zoude mogen verwacht worden, indien slechts Amsterdam het voorbeeld geeft.

»Met smeeken en bidden zal daarentegen weinig bereikt worden. Want hier komt het niet daarop aan, om het goede regt te verdedigen. Men kent het algemeen, de schuldenaar zelf beter dan iemand in de wereld. Hier is ook niet de vraag, of betaald *kan* worden? De Amerikaansche staten, wanneer zij zich slechts een matig gedeelte der lasten wilden getroosten, welke wij hier geduldig torschen, zouden niet slechts de rente der schuld prompt kunnen betalen, maar ook het kapitaal binnen een matig aantal jaren kunnen aflossen. Ik herhaal het, de Amerikaansche schuld is oneindig minder bezwarend, dan die der meeste staten van Europa. Dus niet het vermogen, niet de kracht, maar de wil ontbreekt. Verliest dit bij uwe besluiten niet uit het oog. En denkt, dat de regtvaardige man in de Vereenigde Staten zich aan u zal verpligt gevoelen, wanneer gij, door welk middel ook, de van den goeden weg afgedwaalde meerderheid zijner medeburgers tot eene regtvaardigere en tevens meer staatkundige handelwijze weet te brengen."

Ingezonden stukken.

Vraag?

»Hé mon ami, tire moi du danger!
»Tu feras après ta harangue!"

LA FONTAINE.

Ik werd dezer dagen in een dorp aan de grenzen, alwaar brand was ontstaan — te Gendringen — aan bovenstaande woorden herinnerd. Het was toen voor de vijfde maal in vijf maanden, dat er de brandklok geluid werd, en geen wonder dan ook, dat aan de klokluiders beleefdelijk order gegeven was, om niet anders, dan wanneer de brand in de kom van het dorp was, de klok te trekken. Bij het brandje, dat ik bijwoonde, werden vier huizen gemoeid, waarvan er drie werden in den asch gelegd; het vierde werd, met beschadiging van het dak, behouden. Algemeene belangstelling bleek er duidelijk te bestaan; en niet, zoo als ik bij soortgelijke gelegenheden ten plattelande wel eens heb opgemerkt, heerschte hier verwarring: integendeel waren de bluschmiddelen doelmatig aangebragt en er heerschte orde, overleg en een loffelijk te zamen werken. De eenige wanklank in deze harmonie bleek mij een heer te zijn, die — de hemel weet, om welke vreemdsoortige reden — zonder zelf de hand aan het werk te slaan, op de wijze van den *ouden* PATER, zijne argumenten, door gedurig met zijnen rotting in de lucht te slaan, te ondersteunen, en kon zelfs voor goed vinden, om iemand, (zoo men mij nader zeide, hem ondergeschikt) uit de rij der waterdragers weg te zenden.

VAN LENNEP's *dorp aan de grenzen* is wel nooit natuurlijker gespeeld dan door dien heer, ten minste voor zoo verre de woorden (ik meen) van den kastelein betreffen, die het beginsel van non-interventie op zijne wijze aldus uitlegt:

» Staat uw's buurmans huis in brand,
Vraagt hij adsistentie, —
Zeg dan, buur, ik ga naar bed,
Zie dat gij u zelven redt:
Dat 's non-interventie.

Doch ik wil liever niet schertsen, en vraag daarom u allen ernst, »kan een regter zoo iets goedkeuren?"

Een Reiziger.

Lucht-Stoomwagen.

Toen men, eenigen tijd geleden, aankondigde, dat aan het Huis der Gemeenten in Engeland een octrooi was gevraagd voor de uitvinding van eenen toestel, bestemd om brieven en personen door de lucht te vervoeren, geloofde men, dat dit wederom een dier hersenschimmige plannen was, zoo als men er reeds zoo vele heeft zien opdisschen. Men zal daarom verwonderd zijn te vernemen, dat het hier een goed uitgewerkt en op wetenschappelijke gronden berustend ontwerp geldt.

De werktuigkundigen zullen bezwaarlijk gelooven, dat het stoomwerktuig, hetwelk ons door de lucht zal vervoeren, zal zijn van 20 paardenkrachten, en niet zwaarder zal wegen dan 600 pond.

Beschrijven wij thans den toestel van den heer HENSON: de wagen, aan alle kanten gesloten, en bestemd voor de passagiers, de machinisten, de vrachtgoederen en den stoomketel, hangt, in een zeer ligt maar sterk raam, hetwelk met een insgelijks zeer ligt weefsel is overdekt.

Het raam, hetwelk 150 voet lang en 30 voet breed is, doet de dienst van vleugelen, zonder echter gewrichten of eenige beweging te bezitten. Van voren is het een weinig meer verheven dan van achteren. Midden aan het achterste gedeelte is een staart van 50 voet, waaronder het roer geplaatst is. Dezelve dient, om aan den geheelen toestel de verlangde rigting te geven door middel van touwen, welke in den wagen bevestigd zijn. Achter aan het raam bevinden zich nog twee schepraderen, door den stoom in beweging gebragt.

De belangrijkste gedeelten zijn de stoomketel en de stoomverdekker; de stoomketel bestaat uit een vijftigtal omgekeerde en afgeknotte kegels, welke boven en om het fornuis geplaatst zijn; de verdekkingstoestel bestaat uit kleine pijpen, welke blootgesteld zijn aan den luchtstroom, die door de beweging van den toestel wordt voortgebragt.

De geheele oppervlakte van het werktuig, eindelijk, bedraagt 4500 vierkante voeten. Het gezamenlijk gewigt van den geheelen toestel en de lading, waarmede dezelve bevracht kan worden, is ongeveer 3000 ponden. Het schijnt, dat dit gewigt, per vierkanten duim omgeslagen, veel minder zoude zijn dan bij de vogels. Tot meerdere verduidelijking voor onze lezers zullen wij zeggen, dat het werktuig, in de lucht het aanzien heeft van eenen reusachtigen vogel, met onbeweeglijke vleugelen.

Welk ook het gevolg moge wezen dezer uitvinding, wij gelooven, dat men aan den vervaardiger moeijelijk de verdienste zal kunnen ontzeggen, moeijelijkheden overwonnen te hebben, die tot dus verre alle proefnemingen van den onderhavigen aard verhinderd hadden. Wij twijfelen niet, of, indien men den weg blijft bewandelen, dien men thans heeft ingeslagen, zal het mogelijk zijn, goede uitkomsten te verkrijgen. Welke veranderingen in de staatkundige en handelsbetrekkingen zullen door deze nieuwe overwinning van de luchtmagt worden te weeg gebragt?

(N. N.)

Advertentiën.

Marktprijzen

NIJMEGEN, 10 april 1843.

Ofschoon de omgang in *Tarwe* zich bloot tot de stedelijke consumptie bepaalde en er daardoor zeer weinig handel plaats vond, moesten bevoegde de vorige prijzen besteden: *Hooglandsche* was door het hooge inkomend regt zeer schaars. Men heeft daarvoor *f* 9 à *f* 9 50 besteed; *Cleefsche* en *Inlandsche f* 7.50 à *f* 8.50; geringe kwaliteiten *f* 6.75 à *f* 7.25. — *Rogge* ging zeer vlug af, vermits in de volgende week, door het invallend Paaschfeest, geen graanmarkt wordt gehouden en de consumptie zich dus daardoor moest voorzien *f* 7 à *f* 7.70. — *Gerst* in een doen; *Winter-f* 4.75 à *f* 5 10; *Zomer-f* 4 40 à *f* 4.60 — *Boekweit* als voren; *f* 6.25 à *f* 6.75. — *Haver* ging vlug van de hand *f* 2.50 à *f* 3; voor de zaai *f* 3.20. — *Klaverzaad* is als opgeruimd te beschouwen; het ter markt geweest zijnde was niet noemenswaardig.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 11 April 2 El 1 Palm 3 Duim; gew. 30 Duim; ges. [illegible]

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.